

Thuis in Etten-Leur voor Jong en Oud!

Verkiezingsprogramma 2026-2030

“EERST LUISTEREN, DAN PLANNEN MAKEN”

en

“HERKENBAAR EN AANSPEEKBAAR”

*Het **APB** gebruikt al ruim 36 jaar deze twee motto's als lijfspreuken en handelt daar ook naar.*

Over het Algemeen Plaatselijk Belang (APB)

Het APB is een lokaal in Etten-Leur gewortelde politieke partij die verantwoordelijkheid neemt.

Het Algemeen Plaatselijk Belang (**APB**) is al ruim 36 jaar een vast onderdeel van de lokale politiek in Etten-Leur. Gedurende deze jaren is het **APB**, op één raadsperiode na, ook altijd onderdeel geweest van gevormde coalities en heeft daarin ook altijd zijn steentje bijgedragen in de vorm van één of meerdere wethouders. Het **APB** heeft dus al die tijd zijn verantwoordelijkheid als politieke partij genomen en Etten-Leur mede vormgegeven... en daar zijn wij trots op!

Nog altijd is het **APB** een springlevende en aansprekende partij met veel betrokken en enthousiaste leden die een mooie afspiegeling vormen van de inwoners van Etten-Leur. Met een goede mix van zowel jonge als ervaren en betrokken fractieleden staat onze partij klaar om wederom het verschil te maken in Etten-Leur.

Het APB heeft al die jaren de te voeren politiek gebaseerd op de volgende drie pijlers:

1. Goede voorzieningen, gezonde financiën

Een groeiende gemeente als Etten-Leur moet haar inwoners een ruim en kwalitatief hoogwaardig aanbod van voorzieningen bieden. Het **APB** vindt dat dit met een gezond financieel beleid moet worden gerealiseerd zodat de meerjarenbegroting in evenwicht blijft en de gemeentelijke lasten voor inwoners betaalbaar blijven.

2. Aantrekkelijk en veilig openbaar gebied.

Het **APB** staat voor een aantrekkelijk en veilig openbaar gebied waarin groenvoorzieningen, wegen, fietspaden en trottoirs goed onderhouden en onkruidvrij zijn. Dit draagt bij aan een leefomgeving waarin onze inwoners zich prettig en veilig voelen in Etten-Leur.

3. Een samenleving met en voor iedereen

Een sociaal beleid wat ervoor zorgt dat alle inwoners met plezier kunnen wonen, werken en hun vrije tijd kunnen doorbrengen. Inwoners die in hun leven extra ondersteuning hierbij nodig hebben, moeten hierbij geholpen worden.

De afgelopen jaren heeft het **APB** succesvol werk gemaakt van het vergroten van de woon- en leef kwaliteit van Etten-Leur met als basis bovengenoemde 3 pijlers. Als grootste partij hebben wij eraan bijgedragen dat Etten-Leur financieel gezond is, voorzieningen op een hoger niveau zijn getild en dat er aandacht is voor alle inwoners van Etten-Leur. Zodat alle inwoners zich dan ook 'echt thuis voelen in Etten-Leur'. Een mooie prestatie die we dankzij uw vertrouwen in ons hebben kunnen realiseren en waar we samen trots op kunnen zijn.

Het APB heeft een duidelijke visie om Etten-Leur een ‘thuis’ te laten zijn voor al zijn inwoners.

Ondanks de mooie resultaten die we afgelopen jaren hebben bereikt liggen er nog genoeg uitdagingen voor ons;

- De behoefte van jongeren, gezinnen en ouderen aan passende en betaalbare woonruimte blijft onverminderd groot.
- Waar meer mensen wonen en werken, wordt de noodzaak voor een veilige en vlotte verkeersafwikkeling als maar groter.
- Het aantal inwoners dat te maken heeft met sociale en mentale klachten/problemen neemt toe waarbij de rol voor de gemeente groter wordt om hier passende ondersteuning te bieden.
- Voorzieningen om de vrije tijd door te brengen staan onder druk, vooral voor jongeren.
- Veiligheid in de openbare ruimte is een basisbehoefte die helaas nog niet altijd gegarandeerd kan worden.

En zo zijn er nog veel meer uitdagingen die ons allen raken en waar we passende oplossingen voor moeten vinden. Met dit programmaplan geven wij, het **APB**, aan wat onze koers wordt voor de komende jaren bij het realiseren van deze oplossingen. Met dit programmaplan nodigen we iedereen uit om mee te doen. Door samen keuzes te maken en deze in de praktijk uit te voeren, bouwen we stap voor stap aan een Etten-Leur waar iedereen zich thuis voelt, nu en in de toekomst.

De belofte van het APB: Thuis in Etten-Leur, voor jong en oud!

“Thuis in Etten-Leur, voor jong en oud” is onze belofte voor de periode 2026–2030. Want thuis voelen we ons niet alleen binnen de muren van ons huis, maar óók in onze straten, wijken... in heel Etten-Leur. **THUIS** gaat over geborgenheid: een veilige buurt, een betaalbare woning en goede voorzieningen die dichtbij en voor iedereen toegankelijk zijn en waar je elkaar weer kunt ontmoeten.

IN ETTEN-LEUR verankert onze lokale aanpak: realistisch, no-nonsense, praktisch, pragmatisch en in samenspraak met onze inwoners en bedrijven. **VOOR JONG EN OUD**, staat voor iedereen die meedoet, samen plannen maken en oplossingen zoeken met oog voor al onze inwoners, ondernemers, verenigingen en partners.

Vanuit deze gedachte kiezen we voor de volgende duidelijke speerpunten:

- **Wonen:** De komende vier jaren realiseren we minimaal 1500 passende en ook betaalbare woningen voor starters, gezinnen en senioren, met ruimte voor doorstroming en nieuwe woonvormen zodat iedereen hier kan (blijven) wonen.
- **Mobiliteit:** We voor een goede en veilige doorstroming in Etten-Leur. Dit doen we door de aanleg van een Oostelijke Randweg die de Ambachtlaan onder het spoor aansluit op de Bredaseweg. Ook wordt er een Noordelijke Randweg aangelegd die via de Kattestraat aangesloten wordt op de Rijdsdijk. Het centrum maken we aantrekkelijker voor bezoekers, onze inwoners en ondernemers door hier een levendig en gastvrij ontmoetingsplaats van te maken. Één van de maatregelen om dit te bereiken is een gedeeltelijk autoluw centrum.
- **Openbaar gebied:** We zorgen samen voor een schone, groene en goed onderhouden openbare ruimte. Geen losliggende stoeptegels, groen wordt netjes bijgehouden en zo min mogelijk zwerfafval. Kortom een aantrekkelijk gebied om in te wonen en verblijven.
- **Sociaal domein:** We willen dat ouderen in Etten-Leur zoveel mogelijk zelfstandig en samen vitaal blijven. Waar mensen hulp nodig hebben stimuleren we onze inwoners om elkaar te helpen bij de zorg en ondersteuning. In onze buurthuizen worden leuke activiteiten georganiseerd waar wijkbewoners elkaar kunnen ontmoeten. Etten-Leur moet daarnaast aantrekkelijker gemaakt worden voor de jeugd (<18 jaar) met een grote diversiteit aan activiteiten en evenementen voor deze doelgroep. Samen met lokale partners geven we dit graag verder vorm.
- **Veiligheid:** Een veilige gemeente is randvoorwaarde om je thuis te kunnen voelen. BOA's zijn zichtbaar aanwezig op straat, er is goede straatverlichting, cameratoezicht inzetten op risicoplekken en een stevige aanpak van straatoverlast. Ook blijven we investeren in verkeersveiligheid op zowel wegen, fietspaden en rondom het spoor.

- **Werken, winkelen & ontspannen:** De winkelgebieden Van Bergenplein, Kerkwerf en het Centrum maken we samen met ondernemers levendiger en bruisender. De gemeente zorgt voor nette, aantrekkelijke en goed bereikbare winkelgebieden en ondernemers stimuleren we om gedurende het hele jaar leuke activiteiten te organiseren waar klanten graag naar toe gaan.

De recreatie- en sportvoorzieningen in Etten-Leur zijn divers en van een goed niveau. Dit willen we zo houden en zorgen dat ze voor alle inwoners van Etten-Leur toegankelijk blijven. We geven de komende jaren een impuls aan de recreatiefunctie van Etten-Leur. We geven samen met de lokale aanbieders bekendheid aan de recreatieve activiteiten in Etten-Leur (wandelen, fietsen, cultuur etc.). De aantrekkelijkheid van de Westpolderplas moet verbeterd worden. Het zwembad moet schoner en rond de plas moet meer vermaak voor onze jongeren gerealiseerd worden.

We faciliteren ondernemers waar mogelijk met het herstructureren, verbeteren en verduurzamen van industrieterreinen. Wij geven ruimte aan ondernemers om hun bedrijfsactiviteiten uit te breiden. Hier richten we ons in eerste aanleg op lokale ondernemers. Tot slot willen wij samenwerkingsverbanden tussen ondernemers aanmoedigen.

Met deze speerpunten geven wij aan waar we als **APB** de komende jaren 'extra' energie op gaan zetten, omdat we geloven dat we hiermee onze belofte -samen thuis in Etten-Leur- het best kunnen invullen. Dat betekent zeer zeker niet dat we voor andere vraagstukken geen aandacht en energie hebben... integendeel! Voor een uitgebreid inzicht in de volledige agenda van het **APB** verwijzen we u graag naar de volgende pagina's waar het volledige programmaplan is uitgewerkt.

We hopen dat u net zo geïnspireerd bent in ons programmaplan als wij, en dat u samen met ons invulling wilt geven aan onze belofte. Dit kunt u doen door ons programmaplan te steunen tijdens de verkiezingen en/of door u bij ons aan te sluiten. Zo werken we aan een toekomst waarin u zich thuis in Etten-Leur voelt. Jong en oud!

Volledige uitwerking programmaplan APB

1. Bestuur en Ondersteuning	7
2. Veiligheid	8
3. Verkeer, Vervoer en Openbaar Gebied	10
4. Economie	12
5. Onderwijs	13
6. Sport, Cultuur en Recreatie	14
7. Sociaal Domein	15
8. Afval en duurzaamheid	18
9. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	20

1. Bestuur en Ondersteuning

Etten-Leur is een woonplaats in ontwikkeling: zowel in omvang als in huidige tijdgeest. Het **APB** wil dat u als bewoner gebruik kunt maken van een servicegerichte, benaderbare, efficiënte en goede dienstverlening van de gemeente. Samenwerking met partners past daarbij, mits deze een voordeel voor de inwoners oplevert.

- **Klantgerichte houding:**

APB wil dat medewerkers van de gemeente zich kunnen inleven in de situatie van onze inwoners en actief meedenken over oplossingen in plaats van regels centraal te stellen. Communicatie moet daarnaast proactief, duidelijk, toegankelijk en persoonlijk zijn, zodat inwoners zich gehoord en serieus genomen voelen. Op vragen wordt snel geantwoord.

- **Kwalitatieve en flexibele organisatie:**

Het **APB** vindt dat de omvang en inzet van de gemeentelijke organisatie voortdurend aandacht moeten krijgen, zeker in een periode waarin veel projecten worden uitgevoerd en de werkdruk hoog is. Wij willen een organisatie die flexibel kan meebewegen met de hoeveelheid werk, zonder onnodig te groeien. Efficiëntie en kostenbeheersing blijven belangrijk, maar de kwaliteit van de dienstverlening aan inwoners moet daarbij altijd gewaarborgd blijven.

- **Evenwichtige begroting:**

Het **APB** hecht veel waarde aan een gemeentelijke begroting die structureel in evenwicht is, voorspelbaar is en waarbij de lasten voor de burgers zo eerlijk mogelijk verdeeld worden. We hanteren daarbij het principe “de veroorzaker betaalt”.

- **Samenwerking moet leiden tot efficiëntie en kostenreductie:**

In Etten-Leur maken we veel gebruik van Gemeenschappelijke Regelingen (GR), een soort van samenwerkingsverbanden met omliggende gemeenten. Deze GR'en moeten efficiëntie en kostenreductie opleveren en dat doen de meesten ook. Het **APB** hecht veel waarde aan regionale samenwerking en onze partij is van mening “Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder”.

- **Efficiënter gebruik maatschappelijk vastgoed:**

Veel maatschappelijke gebouwen zijn eigendom van de gemeente, maar ook van andere maatschappelijke instellingen. Deze gebouwen zijn betaald door belastinggeld dat door ons allemaal is opgebracht. Veel van deze gebouwen staan 's avonds, overdag of juist in de weekenden leeg. Het **APB** vindt dat we moeten zorgen dat deze gebouwen zo efficiënt mogelijk worden gebruikt, maar wel voor maatschappelijke doeleinden.

2. Veiligheid

Een veilige woon- en leefomgeving is voor iedere inwoner van Etten-Leur noodzakelijk. Niet alleen in, en rondom de woning, maar ook op straat en rondom het spoor. Dat vraagt om een nette woonomgeving, veilige verkeersafwikkeling maar ook goede handhaving. Taken die bij verschillende organisaties zijn belegd (gemeente, politie, veiligheidsregio etc.). De gemeente heeft hierbij een regiefunctie. Vanuit deze centrale regiefunctie wil het APB prioriteit voor:

- **Woon- en leefomgeving:**

Veiligheid begint bij een schoon en goed onderhouden straatbeeld met goed werkende straatverlichting. Hoe schoner en zichtbaarder de woonomgeving, hoe minder overlast en criminaliteit.

- **Verkeer en openbare ruimte:**

Wij willen dat onze wegen, fietspaden en voetpaden goed onderhouden worden en dat wij als inwoners daar veilig gebruik van kunnen maken. Het **APB** wil speciale aandacht voor de routes die veel door ouderen gebruikt worden en de routes van en naar de scholen en sportparken.

- **Veiligheid rond het spoor:**

Etten-Leur is een woonkern die in twee stukken verdeeld wordt door een spoorlijn. Een positief punt daaraan is dat wij ook een station hebben dat ons met de rest van Nederland makkelijk bereikbaar verbindt. Buiten het 'normale' personenvervoer krijgen we ook te maken met meer vrachtvervoer over het spoor. Het **APB** vindt dat als het spoor zwaarder belast gaat worden dit gepaard moet gaan met verbetering van de veiligheid rond het spoor. De doorstroming van het verkeer moet wel gegarandeerd blijven, zeker voor nooddiensten.

- **Handhaving:**

Veiligheid en het gevoel van veiligheid wordt ook sterk beïnvloed door de wijze waarop in Etten-Leur onze wet- en regelgeving gehandhaafd wordt. Het **APB** wil een betere handhaving op het dumpen van afval, maar bijvoorbeeld ook hondenpoep. Dit zorgt nog steeds voor grote ergernissen bij onze inwoners. De 8 BOA's die we nu hebben kunnen alleen niet overal tegelijk zijn. Het **APB** vindt wel dat zij zichtbaarder en aanspreekbaar moeten zijn. Ook moet de inzet van de BOA's zich meer gaan richten op hotspots waar overtredingen met regelmaat plaatsvinden. Het gebruik van camera's helpt om patronen hierin te herkennen. Camera-inzet in de openbare ruimte moet daarom vaker toegepast worden. Zo kan gericht inzet van BOA's plaatsvinden.

- **Wijkgerichte aanpak:**

Het APB zet in op een sterke samenwerking met partners (wijkverpleegkundigen, GGD, wijkagent etcetera) in de wijken om problemen vroegtijdig te signaleren en op te lossen en hiermee de veiligheid, gezondheid en leefbaarheid verbeteren. Dit doen we door preventie, snelle hulpverlening en het versterken van sociale verbindingen in de wijk. Zo wil het **APB** de inzet van wijkverpleegkundigen en de wijk-GGD'er continueren om vroegtijdig (huiselijk-) geweld of overlast te signaleren. De rol van wijkagenten is cruciaal en dient prioriteit te krijgen om zichtbaar en aanspreekbaar te zijn in de wijk. Gelijktijdig zien we in de maatschappij een toename van cybercriminaliteit met het risico op noodsituaties zoals het uitvallen van elektra, gas en water. In bewustwording speelt de landelijke overheid hier een centrale rol. Volgens het **APB** kan de gemeente hier ook een actieve rol spelen om de inwoners van Etten-Leur hier goed op voor te bereiden.

3. Verkeer, Vervoer en Openbaar Gebied

Met ruim 45.000 inwoners gaan er dagelijks duizenden kinderen naar school, ouders naar hun werk, mensen boodschappen doen, sporten, stappen, etc. Deze verkeersdrukte zal in de toekomst alleen maar groter worden als Etten-Leur verder groeit. Alle inwoners (jong en oud) moeten erop kunnen vertrouwen dat zij zich nu en in de toekomst snel, veilig en comfortabel kunnen verplaatsen.

- **Versnellen oplossen onveilige verkeerssituaties:**
Etten-Leur kent nog steeds onveilige verkeerssituaties waar onze inwoners en vooral ook onze jeugd (onnodig) risico's lopen. Gevaarlijke oversteekplaatsen moeten worden verbeterd. Rotondes, routes naar scholen en sportaccommodaties willen we optimaal fietsveilig ingericht hebben. We zien ook nog teveel conflictsituaties tussen fietsers en voetgangers, bijvoorbeeld op het Raadhuisplein en de rest van ons centrum. Waar mogelijk moeten fietsers en voetgangers beter gescheiden worden. Fietsers op voetgangersgebied moeten bekeurd worden.
- **Geen onnodig zwaar vracht- en landbouwverkeer meer in de bebouwde kom:**
Het zijn niet alleen verkeerssituaties die voor onveiligheid zorgen, maar ook het (zware) agrarische verkeer en vrachtverkeer. Vrachtverkeer dat geen bestemming heeft in de kern van onze gemeente moet sowieso van de binnenwegen in Etten-Leur geweerd worden. Met het aanleggen van randwegen willen we zwaar verkeer om Etten-Leur heen leiden. Ook willen we samen met bedrijven onderzoeken of bevoorrading binnen de bebouwde kom met kleiner vervoer mogelijk is.
- **Aanleg noordelijke en oostelijke randweg:**
Het **APB** is groot voorstander van de aanleg van een noordelijke en een oostelijke randweg. Hiermee kan de (groeierende) verkeersdruk binnen onze dorpsgrenzen en met name het aantal verkeersbewegingen in de centra van Etten en Leur voor een (groot) deel weggenomen worden. De oostelijke randweg dient als eerste aangelegd te worden om de verkeerssituatie rondom het Van Bergenplein, Lichttorenhoofd en spoorwegovergang Lage Vaartkant structureel te ontlasten.
- **Beschikbaarheid openbaar vervoer:**
Het openbaar vervoer is in Etten-Leur redelijk tot goed geregeld. Het **APB** wil dat de opstappunten van de bus en trein goed bereikbaar zijn. We streven naar opstappunten die zo dicht mogelijk bij woningen en voorzieningen beschikbaar zijn, maar zeker ook goede fietsenstallingen en soepele overstapmomenten.

- **Winkelgebied Markt e.o.:**

Om te zorgen dat er letterlijk meer ruimte komt voor het organiseren van evenementen, terrassen en andere activiteiten wil het **APB** een deel van de markt (vanaf de Dreef tot aan de Moeierboom) autoluw maken en dit gebied beter aan laten sluiten op het Raadhuisplein. Hierbij willen we dat ook de veiligheid van de fietsers en voetgangers verbeterd wordt. De eerste gesprekken hierover zijn mede op ons initiatief al gestart, maar we willen nu snel resultaat zien. De belangen van de inwoners en zittende ondernemers moeten goed meegenomen worden.

- **Beheer openbaar gebied op niveau:**

Het **APB** wil dat onze openbare ruimte schoon, heel en veilig is. Hier moet blijvend in geïnvesteerd worden. Trottoirs en fietspaden moeten goed begaanbaar zijn, met extra aandacht voor de routes die veel gebruikt worden door kwetsbare doelgroepen zoals mensen die moeilijk ter been zijn. Het onderhoud van het openbaar groen moet goed en netjes gebeuren.

- **Toekomstbestendige waterhuishouding:**

De waterhuishouding in Etten-Leur is de afgelopen jaren al grondig onder handen genomen en voldoet op dit moment redelijk tot goed. Het **APB** vindt echter dat we niet op onze lauweren moeten rusten. Buien worden steeds heviger. Er moet continu gekeken worden of onze waterhuishouding verbeterd kan worden. Bij nieuwe ontwikkelingen als Haansberg en Lage Vaartkant moet bijvoorbeeld meer waterbergingscapaciteit en infiltratiemogelijkheden gerealiseerd worden dan we tot op heden gewend waren. Ook in oude wijken moet bij herontwikkeling en reconstructies in het openbaar gebied gekeken worden hoe meer waterbergingscapaciteit gerealiseerd kan worden, Mogelijkheden om groen toe te voegen moeten benut worden. Voor inwoners ligt hier in hun eigen tuinen ook kansen. De gemeente kan hier een informerende en stimulerende rol pakken.

4. Economie

Een ruim en divers aanbod van winkels en bedrijven maakt Etten-Leur tot een prettige plaats om te winkelen en te werken. Het **APB** wil Etten-Leur aantrekkelijker maken voor bedrijven en daarmee de lokale werkgelegenheid en economische groei stimuleren.

- **Ondersteunen ondernemers:**

Etten-Leur moet een aantrekkelijk vestigingsklimaat hebben voor bedrijven en ondernemers die werkgelegenheid brengen naar Etten-Leur. Het **APB** is daarom van mening dat ondernemers in Etten-Leur gefaciliteerd moeten worden om hun bedrijvigheid en daarmee de werkgelegenheid te laten floreren. Daarbij kijken we naar een goede balans tussen wonen en werken. Bedrijven moeten een goed woonklimaat niet in de weg zitten, maar dat geldt evenzo andersom.

- **Geen nieuwe bedrijventerreinen:**

Wat het **APB** betreft hoeven er geen nieuwe terreinen aangelegd te worden. Het **APB** vindt wel dat er continue geïnvesteerd moet blijven worden in herstructurering, zoals ook bij het voormalig Fri-Jado terrein gedaan is. Het vernieuwen van oude en leegstaande bedrijfsgebouwen moet gestimuleerd worden. Hierdoor blijft het bedrijfstvastgoed courant en wordt leegstand voorkomen.

- **Verduurzamen bedrijventerreinen:**

Het **APB** wil dat er geld en energie gestoken wordt in het duurzaam inrichten van onze bedrijventerreinen. Dan hebben we het over vergroening van de bedrijventerreinen, efficiënt gebruikmaken van energie en stimuleren van hergebruik van grondstoffen. Als het gaat om energie en hergebruik van grondstoffen vinden we het ook belangrijk dat hier kosten bespaard worden.

- **Vergroten levendigheid centrumgebieden:**

Etten-Leurenaren willen winkelen in aantrekkelijke winkelcentra. Dat geldt voor het centrum, maar zeker ook voor Van Bergenplein en Kerkwerf. Wij willen de winkelcentra in Etten-Leur levendiger en bruisender maken door:

- te zorgen voor een veilige, schone en goed onderhouden omgeving met voldoende verlichting, brede voetpaden en aantrekkelijk groen.
- Te zorgen dat er door initiatiefnemers leuke evenementen georganiseerd worden. Onder voorwaarden mag daar budget voor beschikbaar gesteld worden. Ook regels om evenementen te organiseren moeten eenvoudig zijn.
- Het verbeteren van de bereikbaarheid van en parkeermogelijkheden rondom de winkelcentra.
- Samenwerking met lokale ondernemers om gezamenlijke promotiecampagnes te ontwikkelen.

5. Onderwijs

Mede dankzij het **APB** zijn alle basisscholen in Etten-Leur nu voorzien van moderne en goed uitgeruste (brede-)schoolgebouwen. Nu is het zaak deze op het kwalitatief hoge niveau te houden, niet alleen qua gebouw; ook op het gebied van onderwijsaanbod zodat voor ieder kind goed onderwijs beschikbaar is en blijft.

- **Breed onderwijsaanbod in Etten-Leur:**

Etten-Leur heeft acht schoolgebouwen waar door 13 reguliere basisscholen les gegeven wordt. Met het Kompas is er één school voor speciaal basisonderwijs. Voortgezet onderwijs wordt gegeven op de KSE en Munnikenheidecollege. Dit willen we graag zo houden.

- **Onderwijshuisvesting:**

De komst van de nieuwe woonwijk Haansberg vraagt om een uitbreiding met 1 nieuw schoolgebouw. Daarnaast moet er blijvend aandacht zijn voor het binnenklimaat bij scholen.

- **Inclusief onderwijs:**

Het **APB** vindt dat daar waar dat mogelijk is kinderen zo thuis nabij mogelijk naar school moeten kunnen gaan. Daar hebben zij hun vriendjes en vriendinnetjes en speelt het sociaal netwerk van een gezin zich af. Samen met het onderwijs moet gekeken worden naar de vraag wat dit betekent voor de ruimte in de huidige schoolgebouwen, maar ook voor de zorg en ondersteuning die de kinderen in en rond de school nodig hebben. Het **APB** wil dat de gemeente hier samen met het onderwijs goede afspraken over maakt.

- **Praktijkervaring opdoen:**

Het **APB** wil dat er meer verbinding gelegd wordt tussen het voortgezet onderwijs en lokale ondernemers. Leerlingen in het voortgezet onderwijs moeten praktijkervaring op kunnen doen bij Etten-Leurse bedrijven. Dit zijn immers de werknemers van de toekomst.

6. Sport, Cultuur en Recreatie

Een gemeente waarin je kunt sporten, genieten van cultuur en ontspannen in de natuur is een fijne gemeente om in te wonen. De voorzieningen in Etten-Leur zijn op een goed niveau. Met de inzet van vele vrijwilligers kan van deze voorzieningen door iedereen naar tevredenheid gebruik gemaakt worden. Het **APB** vindt dat er nog wel een impuls gegeven moet worden aan de recreatieve mogelijkheden in Etten-Leur.

- **Ondersteunen sportverenigingen en stimuleren bewegen:**
Etten-Leur herbergt een groot, gevarieerd aanbod aan sporten en sportverenigingen en dat moeten wij koesteren. Zo'n 8000 mensen maken wekelijks gebruik van alle sportfaciliteiten. Het **APB** wil daarom blijven investeren in goede accommodaties. De kosten van de accommodaties moeten voor verenigingen draagbaar blijven. Daarom wil het **APB** de kosten jaarlijks niet harder laten stijgen dan met het indexcijfer CPI. We willen de verenigingen ook helpen om vrijwilligers te vinden en te behouden.
- **Recreatiefunctie versterken:**
In onze ogen staat Etten-Leur op dit moment onvoldoende op de kaart als recreatiegemeente, terwijl er echt een leuk aanbod te vinden is. Diverse musea, de Nobelaer, de Van Gogh-experience, Westpolderplas, activiteiten in het buitengebied, maar zeker ook een winkelcentrum. Hier kan meer bereikt worden door het recreatieaanbod samen met ondernemers nog beter te maken en het bestaande aanbod te promoten. Het **APB** wil helpen om de samenwerking tussen deze ondernemers beter op gang te krijgen.
- **Versterken organisatie Nobelaer:**
Mede dankzij het **APB** is De Nobelaer het cultuurcentrum geworden dat past bij de maat en schaal van Etten-Leur. Het **APB** koestert het culturele aanbod, waar vele Etten-Leurenaren met veel plezier gebruik van maken. Dat moeten we zo houden. Er moet daarnaast ook inzet gepleegd worden om commerciële activiteiten te organiseren die voor extra inkomsten zorgen.

7. Sociaal Domein

Etten-Leur moet een gemeente zijn waarin alle inwoners mee moeten kunnen doen. Dit vereist inzet van de gemeente op belangrijke thema's als Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), ouderen, Jeugdzorg maar ook op gezondheid en vitaliteit.

- **Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO):**

Op gebied van de WMO ziet het **APB** graag blijvende aandacht voor woonservicegebieden met het oog op het bieden van de juiste ondersteuning voor mensen die niet volledig zelfstandig kunnen leven. Huishoudelijke ondersteuning moet op maat van ieders situatie geboden worden.

- **Ouderen:**

Het **APB** wil de komende jaren meer aandacht voor onze groeiende groep ouderen en zorgen voor een prettige leefomgeving met het juiste wooncomfort in Etten-Leur. We willen dat ouderen in Etten-Leur zoveel mogelijk zelfstandig en samen vitaal blijven. Wij bieden passende zorg, variërend van een sportmaatje tot intensieve hulp bij dementie of een beperkt netwerk. Sterke lokale gemeenschappen zijn essentieel voor ontmoeting, gezamenlijke activiteiten en het signaleren van kwetsbaarheid. Het project “zorgzame buurten” met voor iedereen toegankelijke activiteiten in wijkgebouwen en ontmoetingscentra moet de komende jaren daarom in meer wijken en buurten gerealiseerd worden. Eenzaamheid moet voor niemand nodig hoeven te zijn.

Naast activiteiten voor ontmoeting wil het **APB** ook aandacht voor het kunnen helpen van ouderen bij vragen en ondersteuning over digitaliseringsvraagstukken en het voorkomen van financiële uitbuiting. Steeds meer zaken in het leven worden immers digitaal gedaan.

- **jeugdzorg:**

Een op de acht jongeren tot 18 jaar komt een keer in aanraking met een vorm van gespecialiseerde jeugdzorg. Dit moet anders. Lichtere vormen van nu nog door de gemeente betaalde zorg moeten onderdeel worden van de normale opvoeding. Ouders moeten geholpen blijven worden om zoveel mogelijk opvoedproblemen zelf op te lossen. Als dat niet lukt, blijft gespecialiseerde hulp beschikbaar.

- **Jongeren:**

Jongeren moeten de kans krijgen om fijn op te groeien in Etten-Leur. We zien dat jongeren vanaf de middelbare schoolleeftijd tot 18 jaar alleen steeds minder mogelijkheden hebben om samen te komen. Door het alcoholverbod is deze groep vaak niet meer welkom in horeca of evenementen.

Het **APB** wil daarom dat er meer activiteiten en evenementen georganiseerd worden met speciale aandacht voor jongeren vanaf de brugklasleeftijd. Dit willen we door:

- Het opzetten van een jongerenraad die meedenkt over activiteiten en evenementen.
- Het laten organiseren van sporttoernooien, muziekfestivals en creatieve workshops.
- Het creëren van veilige en toegankelijke ontmoetingsplekken voor jongeren. In het nieuwe jongerencentrum aan de Lambertusstraat moet ruimte gemaakt worden voor activiteiten waar alle jongeren uit Etten-Leur zich welkom kunnen voelen. Laat alle jongeren uit Etten-Leur hierover meedenken.
- Samenwerking met scholen en jeugdorganisaties om een gevarieerd aanbod te bieden.

Aan de andere kant zien we ook dat jongeren soms zorgen voor overlast in buurten en wijken. Hier moet hard tegen opgetreden worden. Ouders moeten hier ook op aangesproken worden. Jongerenwerk vormt een onmisbare schakel als het gaat om verbinding te maken met de jongeren van Etten-Leur. Zij moet hier een nadrukkelijker rol spelen door meer in wijken en buurten aanwezig te zijn en om juist positieve activiteiten met jongeren te organiseren. Goede sport- en beweegfaciliteiten in ons openbaar gebied spelen hier een belangrijke rol in.

- **Werk en armoedebestrijding:**

Financiële problemen vormen vaak de basis van sociale problematiek. Daarom is het belangrijk dat iedereen die kan werken, ook daadwerkelijk aan de slag gaat. Het werkplein moet hierbij ondersteuning bieden. Het **APB** ziet dat ook werkende gezinnen financiële zorgen kunnen hebben. Daarom is het cruciaal om deze zorgen snel te signaleren, niet alleen via het werkplein, maar ook via WMO, jeugdzorg en andere contacten die er zijn met deze gezinnen. Zo kunnen zij snel geholpen worden om hun financiën weer op orde te krijgen. Het **APB** wil armoede bij kinderen voorkomen en hun ontwikkelkansen vergroten. Ook moeten mensen met een minimuminkomen mee kunnen doen aan sociale activiteiten. De 120%-norm voor bijzondere bijstand moet blijven, en schuldhulpverlening moet breed beschikbaar zijn.

- **Nieuwkomers:**

Asiel en migratie zijn al lange tijd onderwerp van discussie in de landelijke en lokale politiek. Als gemeente hebben we geen invloed op de beperking van de instroom. Wel is het onze taak om vluchtelingen waarvan besloten is dat ze in Nederland mogen blijven (statushouders) te huisvesten en te laten integreren. Zolang er nieuwe instroom is, moeten we blijven investeren in nieuwe woningen, zodat ook nieuwkomers – naast onze natuurlijk onze eigen inwoners – een plek vinden op de woningmarkt.

De taal leren en meedoen in de samenleving is essentieel om nieuwkomers in onze samenleving zich thuis te laten voelen en te kunnen slagen. Volwassen nieuwkomers moeten geactiveerd worden om te gaan werken en deel te nemen aan sociale activiteiten. Het **APB** ziet kansen om via verenigingen vrijwilligerswerk aan te bieden, zodat nieuwkomers werkervaring opdoen en zich onderdeel voelen van Etten-Leur.

- **Stimuleren gezonde levensstijl:**

Een gezonde levensstijl, gezonde voeding, meer sport en beweging moet voor alle inwoners actief gestimuleerd worden. We zorgen voor sportaccommodaties en stimuleren spelen en bewegen in openbare ruimtes.

8. Afval en duurzaamheid

Op de eerste plaats willen we dat Etten-Leur een schone en nette gemeente is. Afval moet netjes opgeruimd worden, waarbij de vervuiler dit ook betaald. We moeten samen zorgen voor een veilige en duurzame woon- en leefomgeving. Met enthousiasme en samenwerking zetten we hier samen met inwoners en bedrijven de nodige stappen. We verzilveren kansen om steeds meer schone energie te gebruiken, maar ook hoe we minder afval kunnen produceren door meer te hergebruiken.

- **Afvalverwerking:**

Afvaldumping bij ondergrondse containers en zwerfafval is voor veel inwoners een ‘doorn in het oog’. Hier moet harder tegen opgetreden worden. Het **APB** wil dat er meer boetes uitgedeeld worden als mensen afvalzakken naast ondergrondse afvalcontainers voor plastic, blik en drankkarton (BPD), glas en kleding plaatsen. Het gebruik van camerabeelden moet helpen om overtredingen te kunnen constateren. We willen dat er meer en beter informatie gegeven wordt over de consequenties van het illegaal storten (het kost nu eenmaal geld om afval te verwerken). Inzamelpunten moeten natuurlijk goed toegankelijk zijn.

Er wordt ook veel afval in de ondergrondse inzamelcontainers gegooid dat er niet in hoort. Dit zorgt voor afkeur van de gescheiden afvalstromen. Hierdoor wordt geen of een lagere vergoeding ontvangen voor de gescheiden afvalstroom en daarbovenop moeten hoge kosten gemaakt worden voor de afvalverwerking (verbranding). Het **APB** wil daarom dat er met innovatieve toepassingen gecontroleerd gaat worden welk afval er in de containers geworpen wordt. Tegen inwoners die hun afval fout aanleveren moet ook opgetreden worden.

Het **APB** vraagt zich hardop af of de wijze waarop we ons afval nu inzamelen nog houdbaar is. Daarom willen we onderzocht hebben hoe hier verbetering in aan te brengen is. Uitgangspunt daarbij is wel dat afval aanbieden voor inwoners makkelijk moet blijven, maar de kosten voor afval in de hand gehouden moeten worden.

- **Duurzaamheid stimuleren:**

Het **APB** is van mening dat we op gebied van duurzaamheid goede stappen gezet hebben, maar er ook nog genoeg te winnen valt in Etten-Leur. We willen ruimte maken voor een burgerinitiatief om een Milieu Educatief Centrum te realiseren. Hier kan jong en oud kennis opdoen over ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en energiebewustzijn. We ondersteunen initiatieven die inwoners en bedrijven helpen bij het besparen van energie en het winnen van schone energie in onze eigen gemeente. Wij denken daarbij aan zon, wind maar ook groen gas. Een mooi voorbeeld is een lopend initiatief van de agrarische sector om groen gas te winnen uit dierlijke mest.

- **Energietransitie:**

Landelijk is het streven om in 2050 niet meer op gas te koken of te stoken op aardgas. Gas en andere fossiele brandstoffen worden daarom ook steeds meer vervangen door elektriciteit. Om te zorgen dat naar de toekomst toe aan de totale energievraag voldaan kan worden, moet het elektriciteitsnetwerk aangepast worden. De komende jaren zal ongeveer 30% van alle straten hiervoor opengebroken moeten worden. Kabels moeten verzwaaard worden, extra wijkstations zijn nodig, etc. Het **APB** wil dat er een goede afstemming plaatsvindt met de netbeheerder rondom deze werkzaamheden, zowel in nieuwe plannen als bestaand woon- en werkgebied, zodat de werkzaamheden efficiënt uitgevoerd worden en de overlast voor bewoners beperkt blijft. Voor nieuwe wijkstations zal ruimte gemaakt moeten worden in onze openbare ruimte.

9. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Etten-Leur is een mooie en prettige gemeente waarin ruim 20.000 huishoudens wonen, werken en leven. Om te kunnen garanderen dat er in de toekomst voldoende woningen beschikbaar zijn zal er op korte termijn flink werk gemaakt moeten worden van woningbouw voor jong en oud. Ons credo is dan ook: bouwen, bouwen, bouwen!!! Laten we zorgen dat er veel woningen gebouwd worden die geschikt en betaalbaar zijn voor onze eigen inwoners. Met de ontwikkeling van de wijken Haansberg, Lage Vaartkant maar ook bijvoorbeeld het winkelcentrum en Wipakkerterrein liggen hiervoor veel kansen. De komende 4 jaar vinden wij dat we minimaal 1500 woningen moeten bouwen. Dat is een hoge ambitie, maar noodzakelijk en haalbaar!

- **Bouwen met behoud cultuurhistorisch en dorps karakter:**
Het **APB** is van oudsher een partij die strijd voor het behoud van onze cultuurhistorische bebouwing: er is al te veel verloren gegaan.
- **Nieuwbouwwijk Haansberg:**
Het **APB** is van mening dat de geplande nieuwe woonwijk Haansberg benut moet worden om het merendeel van de in de toekomst benodigde woningen te realiseren. Hier is ruimte voor bijna 3.000 woningen.
- **Kleinschalige bouw Lage Vaartkant:**
Met de verplaatsing van de Intratuin ontstaat er ruimte om een wijkje te maken van ongeveer 300 woningen. Het **APB** ziet dit als een passende invulling in combinatie met de aanleg van de Oostelijke Randweg. Deze woningen moeten de komende 4 jaar gebouwd zijn. Het beekdal van de Brandsche Vaart dient gevrijwaard te worden van verdere woningbouw. Het **APB** ziet graag onderzocht of dit gebied met de aanleg van de Oostelijke randweg ontwikkeld kan worden als recreatief uitloopgebied waar natuurontwikkeling, recreatie en waterberging vorm kan krijgen.
- **Bouwen naar behoefte, voor jong en oud:**
In de nieuw te bouwen woningen moeten onze eigen inwoners willen en kunnen wonen. Sociale huur, goedkope koop, middelduur en duur. Gedifferentieerde wijken waar iedereen zich thuis voelt. Tegelijkertijd zien we dat jongeren moeilijk aan een woning komen en ouderen moeilijk doorstromen. De komende jaren wil het **APB** daarom meer nadruk leggen op betaalbare woningen voor jongeren en geschikte, toegankelijke woningen voor ouderen. Het **APB** wil zich daarbij inzetten om de kansen op de woningmarkt voor Etten-Leurse jongeren zo groot mogelijk te laten zijn.

- **Aantrekkelijke looproute station en Markt**

Het **APB** wil dat er een aantrekkelijke looproute gemaakt wordt van het station naar de Markt. Nu kiezen mensen die met de trein in Etten-Leur aankomen vaak automatisch de route via de Anna van Berchemlaan. Met de herontwikkeling van het Stationsplein en het Wipakkerterrein is er een mooie kans om een meer groen ingerichte looproute te maken richting de Markt van Etten-Leur.

- **Huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten:**

Op industrieterrein Vosdonk is één centrale huisvesting voor 250 arbeidsmigranten gerealiseerd. Dit functioneert naar alle tevredenheid. Er zijn daarnaast nog ongeveer 100 woningen in Etten-Leur waar meerdere arbeidsmigranten met vergunning wonen. Het **APB** wil dat deze woningen beschikbaar komen voor onze eigen inwoners. Om toch in de huisvestingsbehoefte van deze arbeidsmigranten te voorzien kan meer centrale huisvesting op het bedrijventerrein gerealiseerd worden.

- **Hittestress**

Door klimaatverandering komt er steeds vaker hitte voor. Dit heeft gevolgen voor gezondheid en de leefbaarheid. Ouderen en jonge kinderen lopen vaker kans op uitdroging, hitte-uitputting en zelfs sterfte tijdens hittegolven.

Daarom wil het **APB** dat er meer groen wordt aangelegd, minder verharding wordt toegepast en vooral bomen worden geplant op plekken waar mensen lopen en fietsen. Zo zorgen we voor meer schaduw, koelere plekken en betere wateropname. Ook moeten inwoners in staat gesteld worden om zichzelf te beschermen tijdens hittegolven.

- **Behouden karakteristiek buitengebied:**

Het buitengebied in Etten-Leur is divers en karakteristiek en biedt ruimte voor wonen, ondernemen en recreëren. In het noorden zijn open kleipolders met landbouwkavels omringt door natuurgebieden. Het zuiden kenmerkt zich door een veelheid aan functies zoals veehouderij, vollegrondstuinbouw, glasbouw maar ook veel burgerwoningen.

Voor het hele buitengebied geldt dat deze verschillende functies in harmonie naast elkaar moeten kunnen blijven bestaan. Hierbij heeft iedereen een verantwoordelijkheid om het huidige karakter van het buitengebied te behouden en goed te onderhouden. Zodat het alle inwoners en recreanten de mogelijkheid biedt om te ontspannen en te genieten van deze mooie natuur en landschap.